

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้เป็นวันสำคัญทางศาสนา วันนี้วันออกพรรษานะ วันมหาปวารณา เวลาปวารณาเห็นไหม วันเข้าพรรษาเราอธิษฐานพรรษาดั้งสัจจะกันว่าจะทำความดี ทำคุณงามความดีขนาดไหน แล้วการอยู่ในพรรษา ๓ เดือน มันมีการกระทบกระทั่ง สิ่งต่างๆ มันมี ลื่นกับพื้นมันต้องมีปัญหา อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ให้เป็นวันมหาปวารณา” เพื่อให้ตัดเตือนกัน

คำว่าปวารณาคือให้ตัดเตือนกันนะ ความตัดเตือนกันในทางวิทยาศาสตร์ถือว่าชี้ขุมทรัพย์ ใครทำผิดพลาดสิ่งใดให้ตัดเตือนกัน ให้บอกกัน เราจะได้แก้ไขเปลี่ยนแปลง

คุณ ลูกเราเด็กๆ มันต้องมีการตัดเตือน มีการอบรม มันถึงจะโตขึ้นมาได้ วุฒิภาวะของใจ มันก็ต่างๆ กัน นี้วุฒิภาวะของใจเราทุกคนว่าทำความดีแล้ว เด็กทุกคนจะบอกว่า “ทำความดี ขนาดนี้ พ่อแม่ไม่เห็นความดีของเราเลย” แต่ความดีอย่างนั้นเป็นความดีของเด็กๆ ถ้าความดีของผู้ใหญ่ล่ะ ความดีของผู้ที่คงแก่เรียนล่ะ ความดีมันมีมากมายมหาศาล แล้วความดีอย่างนี้มันก็เป็นความดีของทางโลก

ถ้าความดีทางธรรม เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเกิดมาที่เราว่าเกิดมาจากอะไร เราเกิดมาจากชีวะ เราเกิดมาจากจิต ไม่มีจิตเอาอะไรมาเกิด สิ่งที่เกิดขึ้นเอาอะไรมาเกิด เกิดแล้วมาพบพระพุทธศาสนา ศาสนาเป็นตัวล่อมเกลตาให้เราพ้นจากการเกิดและการตายได้ เกิดเราก็ไม่วิตกกังวล แล้วเกิดคืออะไร ตายคืออะไร คือชีวิตมีเท่านี้เอง ขอให้เรามีความสุขในโลกนี้ก็พอ

ความสุขในโลกนี้มันเป็นเพราะชีวิตเรายังเป็นแบบดอกไม้แรกแย้ม มันสวยงามทั้งนั้นนะ ดอกไม้พอเวลามันเฉา เวลามันแก่ขึ้นมาดอกไม้มันจะร่วงโรยเป็นธรรมดา

ชีวิตมันจะนำรีนรมย์ก็ต่อเมื่อเรายังเป็นดอกไม้แรกแย้มเท่านั้น พอต่อไปชีวิตนี้มันจะ
แบกรับภาระ ภาระอะไร

มันเวียนตายเวียนเกิดนะ นี่ไง ปัจจุบันธรรม.. ปัจจุบันธรรม.. ปัจจุบันธรรมนี้
ตรงที่ให้เราสัมผัสปัญญะ ถ้ามีสัมผัสปัญญะเราจะแก้ไขตรงนี้ แต่เราเพลินใจ เรา
เพลินไปกับชีวิต เราเพลินไปกับกาลเวลา เราเพลินไปกับโลกเขา ศาสนานี้จะเตือนนะ
เรามาทำบุญทำกุศลกัน ทำบุญกุศลเพื่ออะไร

การเสียสละเห็นใหม่ การเสียสละทานขึ้นมาเพื่อ.. เวลาถ้าทำบุญทำกุศล ไปวัด
ไปวาใส่บาตร ใส่บาตรได้บุญมากกว่านะ เพราะอะไร เพราะภิกษุต้องภิกษาจาร ภิกษุต้อง
ทำกิจกรรม ภิกษุต้องภิกษาจารออกไป เราเป็นบริษัท ๔ เราใส่บาตรด้วยความเจตนาเห็น
ใหม่ ด้วยเจตนา ด้วยศรัทธา ด้วยความเชื่อ ด้วยบุญกุศลของเรา เราได้โอกาสทำบุญกุศล

เรามาวัดมาวามาทำบุญ ถ้าเราไปที่วัด เวลา“ชูดวงควัตร” ชูดวงค์ทำไมถึงบิณฑบาต
หน้าวัด นี้กัถตามมา โยมเอามาวัดเห็นใหม่ ถ้าพระมาวัด ภิกษุบิณฑบาต ถ้าภิกษุมีความ
บกพร่อง ภิกษุมีความอะไรนี้ เราอยู่ข้างวัดเราจะรู้เลย ประชาชนข้างวัดกับวัดเขาจะเห็นๆ
กัน เขารู้กัน

แต่เราไปจากทางไกลนะ โอ้.. วัดนั่นดี วัดนี้ดี เราเอาอะไรไปวัดว่าเขาดีหรือไม่ดี
แต่ถ้าภิกษุถึงหัวใจนี้ มาวัดมาวามาทำบุญกุศลแล้วได้ฟังธรรม ถ้าเราตัดบาตร เราเอาบุญ
กุศลอันนี้ มารศาสนาเห็นใหม่

“มารเอ๋ย ! เมื่อใด ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ของเรายังไม่สามารถกล่าวแก้คำ
จบบ่วงของลัทธิต่างๆ ได้ ยังไม่เข้มแข็ง เราจะไม่ปรินิพพาน”

วันมาฆบูชาเห็นใหม่ มารคลใจตลอด มาอาราธนาให้นิพพานตลอด เพราะอะไร
เพราะมีศาสนานี้มันจะรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ รื้อสัตว์ขันธ์สัตว์ในหัวใจ หัวใจของสัตว์มันข้อง
มันสัดตะ มันข้องอยู่กับโลก รื้อสัตว์ขันธ์สัตว์.. รื้อสัตว์เพื่อให้มันปล่อยจากโลก ให้มัน
พ้นออกไปจากโลก แต่พอพ้นไปจากโลกมันก็พ้นออกไปจากมาร มารนี่มันอาศัยหัวใจ
ของสัตว์โลกเป็นที่อยู่อาศัย

หัวใจ..ชีวิตนี้..เป็นบ้านเป็นรวงรังของมาร มารอาศัยอยู่บนนี้ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามารื้อสัตว์ชนสัตว์ ทำให้มารไม่มีที่อยู่อาศัย พยายามจะนิมนต์อาราธนา ให้นำนิพพานตลอด จนแล้วจนเล่า จนถึงที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นความเป็นปีกแผ่นของศาสนา คือมีหลักมีเกณฑ์เห็นใหม่

“มารเอ๋ย ! บัดนี้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรามีความเข้มแข็ง สามารถกล่าวแก้คำจบบ้างของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราจะปรินิพพาน”

เห็นใหม่ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา.. อุบาสก อุบาสิกาสิ่งนี้มันเป็นเจ้าของศาสนา ศาสนาเราเกิดมา.. ชีวิตเกิดมาเป็นอุบาสก อุบาสิกา แล้วมาพบพระพุทธศาสนา.. พบพระพุทธศาสนาเพื่อมาฟังธรรมตรงนี้ไง ฟังธรรมเพื่อกล่อมเกลตา ฟังธรรมเพื่อให้เรา ได้สตินะ

เวลาเรากำหนดกรรมฐาน ๔๐ อย่าง เรากำหนดมรณานุสติ กำหนดถึงความตาย ต้องตาย ! ต้องตาย ! ต้องตาย ! บางคนถ้าทำให้กำหนดถึงความตายมันจะเฉา มันจะหงอย มันจะไม่สามารถทำอะไรได้เลย

แต่ถ้าหัวใจมันมีความคึกคะนองของมัน พอคิดถึงความตายนะ ชีวิตมีเท่านี้.. ชีวิตมีเท่านี้.. มันจะเหนียวรั้งเราให้เป็นปัจจุบันที่เราจะไม่ไปกับอดีตอนาคตใจ ไม่ใช่ว่าพอดอกไม้แรกแย้มขึ้นมา โอ้โฮ.. โลกนี้แจ่มใสมาก โลกนี้เป็นของเราละ โลกนี้น่าอยู่น่าอาศัยนะ พอแก่ชราภาพไปนะ อ้าว.. โลกนี้น่าเบื่อ.. น่าเบื่อ มันก็เหมือนกับสัตว์ที่เขาเอาเข้าโรงเชือด มันหมดเวลาแล้ว

แต่ถ้ามันยังมีสติสัมปชัญญะอยู่นะ เราตั้งใจของเรา.. หน้าทีการงานเป็นเรื่องของหน้าทีการงาน วันสำคัญทางศาสนา ทางรัฐบาลเขาบอกว่าให้ชาวภิกษุบริษัทนี้ให้ไปวัดไปวา วัดที่ข้างบ้าน ให้ทำบุญกุศลเพื่อผ่อนคลาย ทุกข์ใจนะ.. ทุกข์ใจ ทุกข์กาย ทุกข์กายก็ทุกข์โดยธรรมชาติของมันอยู่แล้ว ทุกข์ใจถ้าได้ฟังธรรม ธรรมนี้มันเข้าไปสะเทือนใจเหมือนเขย่า สิ่งใดที่มันสกรปรก สิ่งใดที่มันเกาะอยู่เขย่าให้มันหลุดออกไปจากใจเรา

นี่ก็เหมือนกัน ฟังธรรม ! ธรรมนี้ชีวิตความรู้สึกมาจากหัวใจ มาจากธรรมชาติ ใจกิน ธรรมะเป็นอาหาร ร่างกายกินข้าวเป็นอาหาร นี่ไปวัดไปวาไปฟังธรรม นี่ใจว่าภิกษุที่ แสดงธรรมมันมาจากไหน ถ้ามีคุณธรรมออกมา มันสะท้อนหัวใจของเรานะ จากใจ ดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่ง เพราะใจดวงนี้ธรรมะมันอยู่ที่ใจ

เราไปบูรณะวัด วัดต้องมีวิหาร ต้องมีพระไตรปิฎก ต้องมีตำรา ต้องมีทุกอย่าง นี่ เป็นทางวิชาการ วัดนั้นเจริญ มันเจริญกันทางวัตถุ แต่ถ้าเป็นสัมผัสของใจ สมาธิธรรม สติ สมาธิ ปัญญา แล้วปัญญามันมีโลกียปัญญา มีโลกุตตรปัญญา ปัญญาดีคู่ดี

เราเป็นสังฆาธิการต้องมีการอบรมนะ อบรมในการบำรุงรักษาวัดวา ไปอบรมกัน ข้างนอก แต่เวลาบวชกับอุปัชฌาย์มา อุปัชฌาย์บอกไม่ต้องอบรม เกสา โลมา นขา ทันทา ตโจ เวลาบวช ขน ผม เล็บ ฟัน เรานี้ เกิดมานี้ ผม ขน ให้พิจารณา มัน ให้มันผ่านอันนี้เข้าไป ได้ สิ่งที่มันผ่าน ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง มันเรื่องของเรา

ศาสนามันอยู่ที่นี้ ความสำคัญมันอยู่ที่นี้ แสดงธรรมแสดงออกมาทางจิตใจ จาก ใจที่รู้เห็น รู้เห็นร่างกายของเรา เราเกิดมานี้เป็นของเราไหม โดยวิทยาศาสตร์ โดยสัจจะ ความจริงมันเป็นเรานะ เราเกิดมาเป็นเราเพราะเรามีบุญกุศลเกิดมาเป็นมนุษย์

ถ้าไม่เกิด..ชีวะ ! ชีวะคือตัวจิต มันต้องเกิดตลอดเวลา ไม่มีที่สิ้นสุด มันถึงเป็น สันตติ มันจะเกิดดับ ชาติต่างๆ สสารต่างๆ เวลามันหมดสภาพไป มันจะแปรสภาพไป เป็นสสารอันอื่น แต่ชีวะตัวจิตนี้มันจะแปรสภาพไปขนาดไหน มันจะมีข้อมูลของมัน

ถ้าไม่อย่างนั้นพระโพธิสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำบุญกุศลมา สิบ ต่อมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย มันสืบต่อไปกันมาได้อย่างไร อะไรมันสืบ ต่อมา อะไรมันตัดแปลงให้หัวใจดวงนั้นมันพัฒนามา สิ่งที่มันจับซ่อนข้อมูลนี้ไว้

เห็นไหม รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สัญญาข้อมูลกับ อวิชชา ปจฺจยา สงฺ ขารา สงฺขารา ปจฺจยา วิญญาณ นี้นามะรูปัง สิ่งต่างๆ นี่มันเป็นปฏิกิริยาที่มันย่อยสลาย มันเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป จิตมันมีการห่อหุ้มของสังโยชน์ต่างๆ ร้อยรัดไว้มหาศาลเลย

ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาศึกษาเรื่องอย่างนี้ ใครจะรู้ได้ ทางวิชาการก็ส่งออกหมด ทางวิชาการเป็นอย่างนั้น ปัจจัยการเป็นอย่างนี้ ว่ากันอย่างนั้น มันผูกกันเป็นทางวิชาการ

ทางวิชาการเห็นไหม เราเปิดไฟฉายออกไป ไฟฉายมันจะส่องออกไปข้างหน้า ตลอดเวลาใช้ไหม ไฟฉายกระบอกไหนแสงมันจะส่องกลับไปตัวไฟฉายนั้น มันไม่มีหรอก มันเป็นธรรมชาติอย่างนี้

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมขึ้นมา คือทวนกระแสเข้าไป คือไฟฉายที่มันย้อนกลับ วิชาการต่างๆ ธรรมะต่างๆ ย้อนกลับมาในหัวใจของเราทั้งหมด

โอปนยโก เรียกร้องสัตว์ทั้งหลายมาคุณธรรม เรียกร้องความรู้สึกเรานี้ไง เรียกร้องความรู้ความเห็นตรงนี้ไง แต่ความรู้ความเห็นมันจะรับรู้ข้างนอก รับรู้ความรู้ข้างนอก คนมันจะมีความเห็น มีความฉลาด มีความเฉลียวฉลาดข้างนอก แต่ไม่ได้รับรู้ตัวมันเอง หลงตัวเอง รู้ไปหมดทุกอย่าง แต่ตัวเองไม่เข้าใจตัวเอง ตัวเองทำตัวเองไม่ได้ ตัวเองถึงอมทุกข์ใจ ทุกข์อันละเอียด

คุณติ เราเจ็บแสบปวดรื้อน เราทุกข์เพราะเราขาดแคลน แต่เวลามันสมบูรณ์พูนสุขหมดเลย ทำไมมันอาลัยอาวรณ์ล่ะ ทำไมมันเผลอล่ะ ทำไมมันเกิดดับในหัวใจล่ะ นี่คือการทุกข์อันละเอียด คือการอาลัยอาวรณ์เท่านั้น สิ่งที่เป็นความทุกข์อันละเอียด

ถ้ามีสติ เรามีสติ มีศรัทธา เราจะยับยั้ง เราจะหาสิ่งนี้จากใจของเรา ถ้าหากสิ่งนี้เกิดขึ้นมาจากใจของเราละ เราจะมีใจแก้ไข เริ่มต้นตั้งแต่วันเข้าพรรษา ตั้งสติจะ.. ตั้งสติจะเพื่อเราจะมีใจกระทำต่างๆ

ที่นี้ในสังคมของเรา คุณติ ไปวัดไปวา เขาต้องก่อเจดีย์ทรายเพราะอะไร เพราะเวลาคนไปวัดไปวา เศษดิน เศษหิน มันติดรองเท้าไปอะไรไป เขาก็ให้ก่อเจดีย์ทราย เพื่อเป็นอุบายให้ใช้คืนกับวัดกับวา

นี่ก็เหมือนกัน เราไปวัดไปวา มันมีสิ่งใดที่มันมีการกระทบกระเทือน มีความเศร้าหมอง มีการสิ่งใดก็ให้ปวารณา กัน ให้ขอโทษขอโพยกัน ศาสนานี้.. อภัยทาน ! การให้

อภัยกันเป็นบุญกุศลอย่างยิ่ง แล้วมันให้ไม่ได้นะ เวลามีปัญหากันมันเจ็บปวด มันให้อภัยกันไม่ลง แต่ถ้าให้อภัยกันได้ แพ้เป็นพระชนะเป็นมาร ให้อภัยเขาๆ จะมีบุญกุศล เขาจะมีปาปอกุศลกระทบกระเทือนเราขนาดไหน สิ่งนั้นมันต้องมีเหตุมาสิ มีเหตุมีปัจจัยนะ

แต่ถ้าในปัจจุบันไม่ใช่ ในปัจจุบันอันนี้เราก็ก็นเห็น เขาเป็นคนพาล เขาจะรังแกเราตลอดเวลา มันจะมีเหตุผลที่ไหนด ก็เราโดนกระทำตลอดเวลา เหตุผลมันคืออะไร เหตุผลมันต้องมีที่มาที่ไป ไม่อย่างนั้นเราจะไม่มาเกิดร่วมกันหรือ เราจะไม่พบกันหรือ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่า “ที่เราเกิดมานี้เราเกิดมาเป็นญาติกัน โดยกรรม” เราเป็นญาติกรรมกันนะ เพราะเกิดมามีปากมีท้อง มีสุขมีทุกข์เหมือนกัน แต่สิ่งที่ทำมาในอดีตชาติแต่ปางไหนไม่รู้

กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน กรรมพันธุ์ ! มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นแดนเกิด มีกรรมเป็นที่พึ่ง มีกรรมเป็นที่อาศัย ถ้ากรรมไม่มีจริง คุณิ คุณพระที่บวชมาถือธุดงค์วัตร พยายามทำตัวเองให้สงบให้ได้ ทำกรรมให้ใคร ไม่ทำกรรมให้ใครเลย แต่ทำไมมันถึงมีกรรม มีกรรมสิ เพราะมโนกรรมมันยังมีอยู่ การกระทำยังมีอยู่ นี่กรรมอันละเอียด กรรมในหัวใจ เราพยายามชำระสะสางทำให้มันดีขึ้นมาได้

ถ้าทำให้มันดีขึ้นมาได้ โอ้โฮ.. ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคตนะ.. ธรรมะอันละเอียด ธรรมะที่เราเคารพบูชากัน มันเป็นสิ่งจะความจริง เรื่องอภิญญา เรื่องความรู้ความเห็น เดี่ยวนี้วิทยาศาสตร์มันตรวจสอบได้ อภิญญาตรวจสอบได้หมดเลย แต่วิทยาศาสตร์ทำให้ไม่เกิดไม่ตายไม่ได้

หมอหรือการผ่าตัดการแก้ไขอย่างไรก็ทำไม่ได้ แต่มันทำได้ด้วยอริยสัจ ด้วยสัจธรรม ด้วยมรรคญาณ แล้วสิ่งนี้มันไม่ต้องไปหาซื้อที่ไหน ต้นทุนมาจากหัวใจของเรา ต้นทุนมาจากสติปัญญา จากนามธรรม จากความรู้สึกอันนี้มันสร้างขึ้นมาได้

สติก็มาจากใจ ปัญญาก็มาจากใจ ทุกอย่างมาจากใจ แล้วไปซื้อที่ไหนล่ะ หัวใจเขาไม่มีขายนะ เขาเปลี่ยนหัวใจเป็นเนื้อเป็นอวัยวะ แต่ความรู้สึก คำว่าใจเปรียบเทียบกับนามธรรมไปหาซื้อกันที่ไหน

แล้วชีวิตอย่างนี้ มาเกิดในไข่ของมารดา แล้วมาเกิดมาเป็นเรา แล้วเรามาศึกษา ศาสนา มันมีคุณค่าขนาดไหน แล้วมองข้ามมันไปได้อย่างไร ! มองข้ามสิ่งที่มีคุณค่าอย่างนี้ไปได้อย่างไร ! แล้วถ้าไม่มีความนึกคิดมันจะย้อนกลับมาที่เรา อาชีพก็เป็นอาชีพ งานก็คืองาน หน้าที่ก็เป็นหน้าที่

แต่ความรู้สึกอันนี้ ความสุขความทุกข์อันนี้ ต้องทำให้มันถึงที่สุด ศาสนานี้ ประเสริฐมาก อันนี้ถ้ามีสติสัมปชัญญะ ศาสนาอยู่ที่นี้ ไปวัดไปวาซื้อวัตรปฏิบัติอันนั้น เป็นวัตร สิ่งปลูกสร้างมันเป็นที่อยู่อาศัย เป็นอาราม เป็นที่อยู่ของผู้มีศีล แต่หัวใจไปอยู่กันที่ไหน ทำที่นี้ วัตรเป็นอย่างนี้ นี้วัตรปฏิบัติใช่ไหม สิ่งนี้เป็นประโยชน์กับเรา เราต้องตั้งใจทำของเราละ แล้วจะเป็นประโยชน์กับเรา เอวัง